

Kåseri av Birger Sjöberg infört i Stockholms Dagblad den 12 maj 1907 och återgivet på sidorna 104–107 i Birger Sjöberg-sällskapets årsbok 1972 "Stockholmsår"

Kajfiskets första dag

Kristi himmelfärdsdag, då solen är klar och vattnet glittrar lockande och blått, det är amatörmetningens första dag. Abborrarna ha kommit mycket förr, och även norsen; de ha länge förut gått i sina gröna rum bland nate och sjöstänglar och väntat på håven och revens röda mask.

Men Kristi himmelfärdsdag, då komma metarna, de som inte meta för brödet, utan för nöjet. Och då gäller det för djupets blanka barn att hålla de röda ögonen vitt öppna.

Just nu skiner solen över Gustaf Adolfs torg och dess gula flod sträcker sig fram över Norrbro, lämnande Operan i skugga.

Men där de gröna virvlarna i strömmen strax invid valven rusa med vita kammar, dröjer en stråle av guld. Abborrarna känna då det kalla blodet värmas och närma sig ytan, de stela ögonen få ett trängande uttryck och även pankans hjärta slår hastigare och känner behovet av en högre lyftning.

Strömmen virvlar, och med ögonen riktade uppåt, rusa pankan, mörten och abborren omedvetet framåt, förda av strömmens kraft.

Där solbandet tagit slut är mörkrets skugga återkommen. Och in i håvens avlånga bur skynda pankan, mörten och abborren.

Den, som lyfter håven står på kajen med en svart ring av åskådare omkring sig. Han gnolar i falsett, den grova karlen, medan han arbetar och lutar sig framåt.

De tjärade, små båtarna med drypande norsnät gunga och törna lätt mot kajens granit. Karlen rycker upp håven; innanför de vita rutorna spritta krumma, blänkande kroppar, röda fenor spritta och slappna av.

– Huj, va' de går bra i eftermiddag! – jublar karlen.

Och den svarta ringen ökas och drager sig tätare kring fiskaren, medan hans gulhåriga medhjälparepojke bryter nacken och sticker en pinne genom gälarna på fisken.

Ute över strömmen, som glimmar friskt och vårligt blå, där en vit klockboj gungar utan att spegla sig i virvlarna, sänka sig måsarna i sakta slag från Nationalmuseum till Gustaf III:e. Och fonden, som är Söders konturer, står rökig och gul som en lyckad teaterdekoration.

*

Där en reslig ångare med röda ränder ligger till ro intill kajen, sitter en pojke med bruna, bara ben, som dingla över vattnet. Han håller ett spö i handen och på vattenytan vippar ett gult flöte.

Pojkens ögon fixera oavslått flötet; bredvid ringlar ett färgskönt glitter av utslagen petroleum på vattnet, ett stort papper glider förbi, men pojken stirrar på flötet ändå.

Det gula flötet gungar sakta för små dyningar och strävar inåt kajen. Gossen sträcker ut armen och kastar fram reven någon aln.

Nu rycker han till och drar upp, men på kroken är ingen fisk, utan bara en liten kort maskstump.

Han sätter på ny mask, gör ett spottande på kroken, kastar ut och mumlar:

– Tvi – gott napp.

Efter denna besvärjelse måste abborren komma.

Kommer bara den första, blir det snart fler, för då är det klara bevis på, att man har "hål i vattnet".

Det kallas så när fisken börjar nappa ett i ett, och så gör den alltid, åtminstone för det mesta, efter första fisken.

Bäst pojken sitter och dinglar med benen kommer publiken. Det är en ledig kollämpare.

– Du sitter här å tittar å tittar – säger kollämparen. – Titta kan du, grabb, men meta kan du inte – har du fått nå'?

– Åh, jekla koling! Tira under ämbare' - va tyx för den pankan, va?

Kollämparen lyfter på en gammal spann och under den ligger det en silverblek fisk med brustna ögon, i skydd för solen.

Pojken väntar sig ett lovord, men publiken skrattar litet i magen och går sin väg, för att lämna fiskaren i ro.

Och pojken sitter där också i ro; flötet visar inga intressanta sprittningar, men pojkens ögon stå på skaft och stirra.

Solen kan gå ned till hälften och ångaren kan lägga loss och backa ut – men pojken sitter där . . .

sö. 12.5.07

Päta